Valerija Dodig

01.07.2022. 14:53
Pogledano: 986 puta

TORBA ČITALICA

Torba čitalica ima za zadatak ponukati učenike na čitanje i dijeljenje sadržaja među učenicima.

MOJA PEDAGOŠKA UVJERENJA

Odabirom profesije odabrala sam i svoj način života koji me svakodnevno usrećuje i pruža ogromno zadovoljstvo. Dijete pred sobom doživljavam kao „malog čovjeka s velikim mogućnostima“ kojeg treba pravilno usmjeriti i dati mu unutarnji poticaj kako bi rastao, razvijao se i jednoga dana kvalitetno pridonosio sebi i zajednici u kojoj živi. Moj razlog djelovanja ima jedini cilj, a to je razvoj kompetencija potrebnih za budućnost, stvoriti učenika sposobnog za samostalno i cjeloživotno učenje. Čitanje i poticanje čitanja važno je u socijalnom, intelektualnom i emocionalnom razvoju djeteta. Važno je
osvijestiti kako čitanjem razvijamo kritičko mišljenje, dječju kreativnost, vokabular, empatiju, komunikacijske vještine te potičemo koncentraciju. Samo u ovoj jednoj rečenici sadržano je sve

ono što treba ugraditi u malog čovjeka kako bi on jednoga dana postao veliki čovjek sa još većim idejama i zadovoljnim životom. U obrazovnom smislu sve počinje od čitanja. U svojoj nastavnoj praksi veliki naglasak stavljam na razvoj vještine čitanja što dokazano uvijek pozitivno rezultira na više životnih područja.

KRATAK OPIS PRAKSE

Torba čitalica je imala zadatak djetetu približiti knjigu i čitanje, te unutar obitelji potaknuti zajedničko čitanje roditelja i djece, unutar škole aktivno slušanje učenik-učeniku, učenik-učiteljici i ukazati na važnost takvog čitanja za uspješno ovladavanje vještinom čitanja. Torba je poslana na put s par naslova, koji će se na svom putovanju
izmjenjivati s drugima. Putovanje je zamišljeno da traje do kraja nastavne godine. Zadaci su se, ovisno o krugu putovanja, u malim dijelovima razlikovali kako bi se izbjegla rutina i odrađivanje po već poznatom šablonu. Glavni zadatak je bio da djeca posuđuju i razmjenjuju knjige s prijateljima iz razreda, druže se u obiteljima kroz samostalno čitanje ili čitanje nekog člana obitelji, razgovor o pročitanom unutar učionice i slikovnom prikazu dječjeg viđenja knjige. Putovanje je trajalo ukupno 5 krugova (od sredine listopada do početka lipnja) i zaista je bilo zanimljivo slušati dječje interpretacije, načine komuniciranja, postavljanja pitanja i davanja odgovora, kao i gledati njihove izraze lica i pokrete prilikom prezentacije svoga rada.

POLAZIŠTA

Zadatak svakog učitelja kada preuzima novu generaciju učenika je da osnaži svakoga od njih kroz međusobnu komunikaciju, razvoj prijateljstva i suradnju. Jedan od glavnih i temeljnih zadataka obrazovanja jeste naučiti dijete vještinu čitanja, razumijevanja pročitanog i međusobno komunicirati kroz usmeno i pismeno izražavanje. Razmišljajući u ovom smjeru rodila se ideja o nekoj torbi s knjigama koju bi djeca nosila svojim kućama, prelistavali i čitali, te razmjenjivali, posuđivali i vraćali, te razgovarali o istim. Tako je nastala Torba čitalica koja je imala zadatak omogućiti djetetu razvijanje jezičnih vještina, slušne pažnje i govorne memorije te vizualne percepcije - svega onog što će mu kasnije trebati pri samom učenju čitanja i pisanja, ali i čitanja i pisanja u svakodnevnom životu.
S motom "Dijete koje čita, postaje čovjek koji misli!” zakoračila sam u projektne aktivnosti, nazvavši ih Torba čitalica. Djeca su s nestrpljenjem i radošću iščekivali svoj red kada će torbu ponijeti kući.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Činjenica je da današnja djeca ne čitaju dovoljno. Radije odabiru svakojake napravice umjesto knjige, zabavljaju se svim i svačim dok im je zapravo baš knjiga najdostupnija. Stoga sam odlučila na put poslati Torbu čitalicu da zajedno u svojim obiteljima otkrivaju čari čitanja i na taj način kod naših prvašića probudi ljubav prema knjizi.
Projekt je imao svoj glavni cilj i ishod: razvoj čitateljskih vještina i navika, razvoj interesa za knjigu i čitanje, potaknuti zajedničko čitanje roditelja i djece, učenik-učeniku, učenik-učiteljici i ukazati na važnost takvog čitanja za uspješno ovladavanje vještinom čitanja.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

Na početku 1. razreda veliku pozornost posvetim načinima kako djecu privoljeti čitanju tako da im čitanje ne bude teret nego zadovoljstvo i svakodnevna navika. Torba čitalica je na svoje putovanje krenula sredinom listopada, nakon održanog prvog roditeljskog sastanka. Roditelji su upoznati s planom putovanja Torbe čitalice i obvezama djece (a i njih samih). Sve upute, plan aktivnosti i realizaciju mogli su pratiti tijekom cijele
godine na razrednoj stranici. Zadatak prvog kruga se sastojao od sljedećih aktivnosti:

- učenik nosi torbu kući i zajedno sa svojim članovima obitelji pregledava sadržaj - prelistavaju, čitaju, razgovaraju o sadržaju torbe;
- učenik bira jednu koju želi posuditi i pročitati, nju ostavlja kod sebe a pripremi jednu svoju slikovnicu/knjigu koju želi poslati na put i sprema je u torbu umjesto knjige koju posuđuje;

- sutradan/za dva dana vraća torbu koju preuzima novi učenik;
- knjigu koja je posuđena treba biti pročitana i vraćena onda kada torba opet dođe do istog učenika te učenik posuđuje novu;
- u bilježnicu se upisuje datum preuzimanja torbe, svoje ime i prezime, naslov posuđenog djela i naslov svoje slikovnice/knjige koju dijete šalje na putovanje, svoj kratki osvrt/mišljenje/iskustvo o Torbi čitalici (u početku to čine roditelji a kasnije može dijete samo ili uz pomoć roditelja);
- ispod toga učenik crta što želi, a vezano je uz čitanje (sebe s knjigom, svoju obitelj u zajedničkom čitanju, odlazak u knjižnicu, policu s knjigama i sl.).

Nakon prvog kruga (a riječ je o djeci koja još uvijek nisu krenula s učenjem slova ali se intenzivno radi na glasovnoj osviještenosti) dobili su u drugom krugu nove zadatke. Torba čitalica se zadržava 2 dana (ako se posudi ponedjeljkom vraća se srijedom, ako se posudi srijedom vraća se petkom, vikendom „odmara“). U bilježnicu roditelji zapisuju iskustvo svoga djeteta o posuđenoj – pročitanoj knjizi (neku anegdotu, izjavu, komentar, priču i sl.). Ispod toga učenik crta nešto što je povezano s pročitanom knjigom. Uslijedio je zadatak koji ima za cilj osvijestiti prvi glas u riječima a time i stvoriti sliku vlastitog imena, koje glasove čuje i kojim slovima to zapisuje. Učenik je trebao u novinama/letcima pronaći i izrezati slova svoga imena; zalijepiti jedno ispod drugoga i pored svakog slova nacrtati nešto što započinje tim slovom. U trećem krugu naglasak je stavljen na govorno-jezično izražavanje. Djeca su imala zadatak u bilježnicu uz pomoć početnice i roditelja zapisati jednu rečenicu povezanu sa pročitanom knjigom. Također, u ovom krugu naglasak je bio na jezično-govornim sposobnostima pa su djeca s roditeljima imala zadatak pripremi kratki govor kojim će predstaviti pročitanu knjigu: zašto je baš tu izabrao/la, što im se posebno svidjelo, što su naučili, zašto je žele preporučiti prijatelju/ici u razredu i sve ono što se smatrali bitnim. Ostali učenici su imali zadatak pripremiti pitanja koja će postaviti predstavljaču kako bi dobili
cjelovitiju sliku o knjizi, a možda potakli nekoga na posudbu iste. Četvrti krug je bio posvećen međusobnom poznavanju i otkrivanju čitalačkih interesa. Sada je većina učenika usvojila tiskana slova, može već samostalno prepoznavati i čitati riječi napisane velikim tiskanim slovima. Pred sobom su imali bilježnicu koja je sastavni dio Torbe čitalice i u kojoj su zapisani svi važniji podaci o njenom putovanju. Zadatak je bio birati knjigu za čitanje svom prijatelju iz razreda slučajnim

odabirom. I u ovom krugu naglasak je bio na osnaživanju govorno-jezičnih sposobnosti, kao i na bogaćenju rječnika. Učenik predstavljač imao je zadatak pronaći i objasniti neku novu riječ koju je naučio čitajući knjigu koju mu je izabrao prijatelj. U posljednjem 5. krugu došlo je vrijeme da se učenici pozdrave s Torbom čitalicom. Torba čitalica je svojedobno postala „15. učenik“ našeg razreda te smo se prema njoj počeli ponašati kao prema živom biću. Trebalo se pozdraviti s njom i obećati joj neke nove susrete, neke nove avanture. Puno toga smo naučili jedni o drugima, te se i sama Torba čitalica veselila činjenici da su učenici 1.b postali pravi, veliki znalci koji već sada mogu samostalno pisati, čitati i prepričavati. U ovom posljednjem krugu zadatak je bio vratiti posuđenu knjigu i ne birati novu, nego uzeti svoju knjigu koja je poslana na putovanje (ako trenutno u torbi nije bilo te knjige/slikovnice/romana potrebno je biti strpljiv/strpljiva, sačekati da završi cijeli krug kako bi sve knjige bile vraćene i na broju, te onda preuzeti svoju). Na kraju je važno bilo uraditi evaluaciju projekta kroz oči djeteta. Oni su trebali razmisliti i zapisati svoje mišljenje o Torbi čitalici (2-3 rečenice koje će sami osmisliti). Ovakvim pristupom htjelo se približiti djeci čitanje knjiga te time izgrađivati kulturu čitanja, razvijati čitalačku
vještinu učenika i njihovo kritičko mišljenje. Kroz naviku čitanja i promišljanja različitih vrsta književnih djela utjecati na cjeloživotno obrazovanje učenika, poticati radost čitanja, uvoditi u čitanje, razvijati vještinu čitanja, učiti kako se odnositi prema knjizi, pobuditi interes učenika za samostalno posuđivanje i čitanje knjiga. Time se ciljano utječe na izgrađivanje svestrane stvaralačke osobe razvijenih sposobnosti čitanja, izražavanja, doživljavanja i vrednovanja književnih djela. Potrebno je kod djece razviti kulturu provođenja slobodnog vremena.

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

Uspjeh svake projektne aktivnosti je zajamčen kada detaljno isplaniranim koracima vodimo djecu ka zadanom cilju. Rečenica „Čitanje se uči čitanjem“ dobiva svoj pravi smisao jedino ako se kvalitetno i sadržajno vodi ka njemu. Zadovoljstvo je bilo pratiti njihov rast u čitalačkom smislu, izgradnju njihovog samopouzdanja u prezentacijskim sposobnostima i izgrađen stav kako je knjiga veliki prijatelj i prozor u svijet. Budući da smo svi različiti, tako se i dogodilo da su djeca birala različite naslove i prezentirale svoj izbor s pozicije „ovo je bitna stvar u životu“. Različitost sviju nas urodila je višestrukim plodom. Bolje smo upoznali jedni druge, naše interese, naše želje i strahove, te osnažili sebe u iznošenju svoga stava i mišljenja. Sve ovo mi je bilo jako bitno jer je riječ o šestogodišnjacima i kojem sedmogodišnjaku, uzrastu kojemu je jako važno imati jaku ruku koja će ga voditi i usmjeravati.

Prednost čitanja od malih nogu je vrlo bogat rječnik koji se povećava svakom pročitanom knjigom. Ali rječnik nije jedino što se razvija čitanjem; čitači lako slažu vrlo složene rečenice i općenito se bolje izražavaju, pogotovo pismeno. Jedno britansko istraživanje je pokazalo da ljudi koji puno čitaju nisu napredniji samo na području pismenosti, već pokazuju bolje rezultate i na drugim područjima. Moje interno istraživanje na uzorku 14 učenika potvrdilo je tezu spomenutog istraživanja.

Želja mi je da svakodnevno čitanje rezultira vidnim napretkom u aktivnom slušanju, prepričavanju,

usvajanju dotad nepoznatih riječi, razvijanju čitalačkih sposobnosti – svjesnosti o glasovima, riječima i rečenicama, slovkanju i rimovanju, što potiče kognitivni i jezični razvoj djece. Sada smo učenici 2. Razreda, te i dalje njegujemo ove vrijednosti (u tijeku je novi projekt čitanja). Nastavili smo sa sličnim projektnim aktivnostima, rado se sjetimo naše Torbe čitalice i što je najvažnije ljubav prema čitanju ne popušta. Učenici rado sudjeluju, daju prijedloge i slobodni su u izražavanju svoga mišljenja i stava.

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Za početak pokretanja projekta potrebna je jedna mala torba u koju stane do 5 različitih debljina, veličina i naslova knjiga. U tijeku nastavne godine svakodnevno se izdvoji 5-10 minuta vremena za prezentaciju i razgovor. U konačnici se dobije puno više od uloženog, na zadovoljstvo učitelja, roditelja ali ponajprije učenika. Dijete je sretno jer samostalno može procijeniti svoj napredak!

Tags

NIN

Collections

NIN nagrada | NIN 2021 | NIN 2022